EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.10.2022
COM(2022) 531 final

2022/0327 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta tehdyn Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välisen sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä

PERUSTELUT

Vanuatun tasavalta mainitaan asetuksen (EU) 2018/1806[1] liitteessä II niiden kolmansien maiden luettelossa, joiden kansalaisia viisumipakko ei koske näiden ylittäessä jäsenvaltion ulkorajat, kun kyse on kokonaiskestoltaan enintään 90 päivän oleskelusta minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.

Vanuatun kansalaisiin on sovellettu viisumivapautta 28. toukokuuta 2015 alkaen, jolloin Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välinen sopimus lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta, jäljempänä ’sopimus’, allekirjoitettiin ja sitä alettiin soveltaa väliaikaisesti sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Sopimus tuli voimaan 1. huhtikuuta 2017.

Vanuatu on 25. toukokuuta 2015 lähtien toteuttanut sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjä, jotka aiheuttavat EU:n jäsenvaltioiden yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Näiden järjestelyjen avulla viisumipakon piiriin kuuluvat kolmansien maiden kansalaiset voivat saada helposti viisumivapauden piiriin kuuluvan maan kansalaisuuden, jolloin he voivat ohittaa Schengen-viisumimenettelyn ja päästä EU:n alueelle ilman viisumia.

Komissio arvioi Vanuatun toteuttamia sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjä ja tuli siihen tulokseen, että tällaiset järjestelyt lisäävät jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvaa riskiä. Arvioinnissa todettiin myös, että Vanuatun toteuttamat sijoittajien kansalaisuusjärjestelyt voisivat antaa kolmansien maiden kansalaisille mahdollisuuden kiertää lyhytaikaisia viisumeja koskevaa unionin menettelyä sekä siihen kuuluvaa turvallisuus- ja muuttoliikeriskien arviointia.

Kumpikin sopimuspuoli voi sopimuksen 8 artiklan 4 kohdan mukaan keskeyttää sopimuksen tai sen osan soveltamisen yleiseen järjestykseen tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvistä syistä.

Edellä esitetyn perusteella komissio antoi 12. tammikuuta 2022 ehdotuksen neuvoston päätökseksi sopimuksen soveltamisen osittaisesta keskeyttämisestä. Neuvosto hyväksyi päätöksen 3. maaliskuuta 2022. Sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen koskee ainoastaan tavallisia passeja, jotka on myönnetty 25. toukokuuta 2015 lähtien. Tuolloin Vanuatun toteuttamien sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjen puitteissa kansalaisuuden saaneiden määrä alkoi kasvaa merkittävästi.

Sen jälkeen, kun sopimuksen soveltaminen keskeytettiin osittain neuvoston päätöksellä (EU) 2022/366 asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 2 kohdan d alakohdan, 8 artiklan 3 kohdan ja 8 artiklan 6 kohdan mukaisesti, komissio katsoi, että kansalaisuuden myöntäminen Vanuatun toteuttamien sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjen perusteella lisää jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen kohdistuvaa riskiä ja että on tarpeen toteuttaa toimia. Asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 6 kohdan a alakohdan perusteella annettiin komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/693[2] Vanuatun kansalaisia koskevan viisumivapauden tilapäisestä keskeyttämisestä Vanuatun 25. toukokuuta 2015 lähtien myöntämän tavallisen passin haltijoiden osalta, ja sitä sovelletaan 4. toukokuuta 2022 ja 3. helmikuuta 2023

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1806, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 39).

[2] Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/693, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2022, Vanuatun kansalaisia koskevan viisumivapauden tilapäisestä keskeyttämisestä (EUVL L 129, 3.5.2022, s. 18).

välisenä aikana.

Vanuatun kansalaisia koskevan viisumivapauden keskeyttämisen tultua voimaan 4. toukokuuta 2022 komissio on käynnistänyt Vanuatun kanssa asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklan 6 kohdan a alakohdan viimeisen alakohdan mukaisesti tehostetun vuoropuhelun viisumivapauden tilapäiseen keskeyttämiseen johtaneen tilanteen korjaamiseksi.

Vuoropuhelu käynnistettiin 12. toukokuuta 2022 järjestetyllä aloituskokouksella, jossa sopimuspuolet sopivat pyrkimisestä molempia tyydyttävän ratkaisun saavuttamiseen. Komissio ehdotti, että tavoitteeseen pääsemiseksi pidettäisiin kuukausittain teknisiä kokouksia. Vanuatu totesi nimittävänsä keskustelukumppanin ja ilmoittavansa asiasta komissiolle, jotta seuraavien teknisten kokousten järjestämisessä voidaan edetä. Vanuatu ei kuitenkaan ole toimittanut komissiolle yhteystietoja eikä muita tietoja huolimatta komission 1. ja 23. kesäkuuta 2022 lähettämistä muistutuksista.

Komission yksiköt saivat Vanuatun edustajilta syyskuussa 2022 katsauksen maan poliittisesta tilanteesta: Vanuatun parlamentti hajotettiin 18. elokuuta 2022 ja parlamenttivaalit on määrä pitää 13. lokakuuta 2022. Vanuatun edustajat totesivat, että päätös komission kanssa käytävän vuoropuhelun jatkamisesta voidaan tehdä vasta parlamenttivaalien tulosten ja uuden hallituksen muodostamisen jälkeen.

Vanuatu ei ole toteuttanut toimenpiteitä viisumivapauden tilapäiseen keskeyttämiseen johtaneiden olosuhteiden korjaamiseksi, minkä vuoksi jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen kohdistuva riski on edelleen koholla. Komissio katsoo lisäksi, ettei Vanuatu käy vuoropuhelua unionin kanssa. Näin ollen komissio katsoo, että sopimuksen soveltaminen on keskeytettävä kokonaan.

Sen vuoksi neuvoston päätös (EU) 2022/366 olisi korvattava neuvoston päätöksellä lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta tehdyn Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välisen sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä.

2022/0327 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta tehdyn Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välisen sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan a alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välinen sopimus lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta[3], jäljempänä ’sopimus’, allekirjoitettiin 28 päivänä toukokuuta 2015 ja sitä alettiin soveltaa väliaikaisesti mainitusta päivästä lähtien[4] tarkoituksena helpottaa Vanuatun kansalaisten matkustamista unioniin ja unionin kansalaisten matkustamista Vanuatuun.

(2) Sopimus perustuu unionin ja Vanuatun yhteiseen haluun edistää ihmisten välisiä yhteyksiä, lisätä matkailua ja virkistää unionin ja Vanuatun välistä liiketoimintaa.

(3) Sopimuksen 8 artiklan 4 kohdan mukaan kumpikin sopimuspuoli voi keskeyttää sopimuksen tai sen osan soveltamisen erityisesti yleiseen järjestykseen ja kansallisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvistä syistä. Päätös soveltamisen keskeyttämisestä on annettava tiedoksi toiselle sopimuspuolelle viimeistään kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua voimaantuloa. Kun keskeyttämiseen johtaneet syyt lakkaavat olemasta voimassa, sopimuksen soveltamisen keskeyttäneen sopimuspuolen on ilmoitettava tästä välittömästi toiselle sopimuspuolelle ja jatkettava sopimuksen soveltamista.

(4) Vanuatu on ottanut käyttöön sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjä, joilla se on myöntänyt Vanuatun kansalaisuuden muiden maiden kansalaisille, joilla ei ole aiempaa yhteyttä Vanuatuun, ja hyväksynyt suurimman osan hakemuksista. Maaliskuuhun 2021 mennessä se oli myöntänyt yli 10 500 passia, ja hakemusten hylkäämisaste oli erittäin alhainen.[5] Tämä herättää epäilyksiä Vanuatun viranomaisten suorittaman turvallisuustutkinnan ja taustan tarkistusten luotettavuudesta.

(5) Hyväksyttyjen hakijoiden alkuperämaiden joukossa on lisäksi useita maita, joiden kansalaisilla on oltava viisumi unionin ulkorajojen ylittämistä varten.

---

[3] EUVL L 173, 3.7.2015, s. 48.

[4] Neuvoston päätös (EU) 2015/1035 annettu 7 päivänä toukokuuta 2015, Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välisen lyhytaikaista oleskelua koskevan viisumivapaussopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta (EUVL L 173, 3.7.2015, s. 46–47).

[5] Vanuatun passiviraston 14 päivänä kesäkuuta 2021 toimittamat tiedot.

(6) Komissio ilmaisi yhteydenpidossaan Vanuatun viranomaisten kanssa lokakuussa 2017, marraskuussa 2019, kesäkuussa 2020 ja maaliskuussa 2021 vakavan huolensa Vanuatun toteuttamista sijoittajien kansalaisuusjärjestelyistä, erityisesti kansalaisuuden myöntämisestä Interpolin tietokantoihin merkityille henkilöille, fyysistä oleskelua tai asuinpaikkaa koskevien vaatimusten puuttumisesta, järjestelyjen lyhyistä käsittelyajoista ja siitä, ettei hakijoiden alkuperämaiden tai aiempien pääasiallisten oleskelumaiden kanssa vaihdeta järjestelmällisesti tietoja, ja varoitti Vanuatun hallitusta mahdollisuudesta ottaa viisumipakko uudelleen käyttöön, ellei näihin huolenaiheisiin puututa. Vanuatun esittämät selitykset eivät riittäneet hälventämään huolenaiheita.

(7) Tästä syystä sopimuksen soveltaminen keskeytettiin osittain neuvoston päätöksellä (EU) 2022/366[6]. Sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen koskee ainoastaan tavallisia passeja, jotka Vanuatu on myöntänyt 25 päivästä toukokuuta 2015 lähtien, jolloin Vanuatun toteuttamien sijoittajien kansalaisuusjärjestelyjen puitteissa kansalaisuuden saaneiden määrä alkoi kasvaa merkittävästi.

(8) Vaikka päätöksellä (EU) 2022/366 keskeytettiin sopimuksen soveltaminen osittain, keskeyttämisestä oli tarpeen säätää myös unionin oikeuden tasolla.

(9) Sen vuoksi komissio hyväksyi 27 päivänä huhtikuuta 2022 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1806[7] perusteella täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/693[8], jolla keskeytetään tilapäisesti 4 päivän toukokuuta 2022 ja 3 päivän helmikuuta 2023 väliseksi yhdeksän kuukauden ajaksi viisumivapauden soveltaminen Vanuatun kansalaisiin, joilla on Vanuatun 25 päivästä toukokuuta 2015 alkaen myöntämä tavallinen passi.

(10) Viisumivapauden keskeyttämisen tultua voimaan komissio on asetuksen (EU) 2018/1806 mukaisesti käynnistänyt Vanuatun kanssa tehostetun vuoropuhelun viisumivapauden tilapäiseen keskeyttämiseen johtaneiden olosuhteiden korjaamiseksi.

(11) Vuoropuhelu aloitettiin 12 päivänä toukokuuta 2022, mutta Vanuatu ei ole osallistunut siihen mitenkään merkityksellisellä tavalla. Olosuhteita, jotka johtivat viisumivapauden tilapäiseen keskeyttämiseen ei siksi ole ollut mahdollista korjata täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2022/693 vahvistetun yhdeksän kuukauden ajanjakson aikana.

(12) Vanuatun toteuttamat sijoittajien kansalaisuusjärjestelyt lisäävät edelleen jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvaa riskiä ja mahdollistavat lyhytaikaisia viisumeja koskevan unionin menettelyn sekä siihen liittyvien turvallisuus- ja muuttoliikeriskien arvioinnin kiertämisen. Koska Vanuatu ei ole sitoutunut korjaamaan näitä olosuhteita, päätös (EU) 2022/366 olisi kumottava ja sopimuksen soveltaminen olisi keskeytettävä kaikkien Vanuatun kansalaisten osalta.

---

6 Neuvoston päätös (EU) 2022/366, annettu 3 päivänä maaliskuuta 2022, lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta tehdyn Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välisen sopimuksen soveltamisen osittaisesta keskeyttämisestä (EUVL L 69, 4.3.2022, s. 105).

7 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1806, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 39).

8 Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/693, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2022, Vanuatun kansalaisia koskevan viisumivapauden tilapäisestä keskeyttämisestä (EUVL L 129, 3.5.2022, s. 18).

(13) Tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY[9] mukaisesti; Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Keskeytetään Euroopan unionin ja Vanuatun tasavallan välisen lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta tehdyn sopimuksen soveltaminen Vanuatun kansalaisiin 4 päivästä helmikuuta 2023.

2 artikla

Kumotaan päätös (EU) 2022/366.

3 artikla

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[9] Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).